

Z B I Ó R

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK II Warszawa, dnia 10 listopada 1938 r. Nr 54

T R E Ś Ć:

	<i>Str.</i>
Poz. 179. Obwieszczenie M. O. S. z dn. 20.X. 1938 r. o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miast: Drohobycza i Borysławia oraz gminy Truskawiec układowi zbiorowemu pracy z dn. 16.V. 1938 r.	885
Poz. 180. Umowa ustalająca warunki pracy i płacy robotników rolnych na rok służbowy 1938/39 na obszarze powiatów: cieszyńskiego i bielskiego	889

179.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 października 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miast: Drohobycza i Borysławia oraz gminy Truskawiec układowi zbiorowemu pracy z dnia 16 maja 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ce-

ramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Drohobyczu, zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miast: Drohobycza i Borysławia oraz gminy Truskawiec układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Drohobyczu w dniu 16 maja 1938 r.:

- a) po stronie pracodawców przez następujących przedsiębiorców budowlanych: inż. Aleksandra Goldwasse-
ra, inż. Leona Szelewicza, inż. Franciszka Roznaro-
wicza, inż. Franciszka Skoryka, Bazylego Antoniowa,
Michała Bielskiego, Jana Szlapsa, Włodzimierza Ko-
nopelskiego, Władysława Kuśnierza, Michała Majer-
czuka, inż. Salo Gerstmana, Dmytro Prystupę, Eiziga
Herschdörfera i Stanisława Mazurka,
- b) po stronie pracowniczej przez Centralny Związek Ro-
botników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Cera-
micznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddziały
w Drohobyczu i Borysławiu.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciw w sprawie nadania powyższemu układowi mo-
cy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opie-
ki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy VIII Okręgu
(Lwów, Plac Smolki Nr 3) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego
obwieszczenia.

Za Głównego Inspektora Pracy
i Dyrektora Departamentu

(—) *W. Prenier*
Naczelnik Wydziału

Załącznik do obw. M. O. S. z dn. 20.X. 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

W dniu 16 maja 1938 r. w Inspektoracie Pracy 51 Obwodu w Drohobyczu został zawarty układ zbiorowy pracy, normujący warunki pracy i płacy w przemyśle budowlanym na obszarze miast: Drohobycza i Borysławia oraz gminy Truskawiec, pomiędzy podpisanymi przedsiębiorcami budowlanymi a Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddziały w Drohobyczu i Borysławiu.

§ 1.

Układ niniejszy wchodzi w życie z dniem 23 maja 1938 r. i obowiązywać będzie do 30 kwietnia 1939 r. z tym, że o ile żadna ze stron nie zapowie wygaśnięcia układu na miesiąc przed upływem jego ważności, przedłuża się moc jego automatycznie na rok następny.

§ 2.

Na budowach stosowany będzie 8-mio godzinny dzień pracy.

§ 3.

Ustala się następujące stawki płac za godzinę pracy:

murarz I kat.	1.20 zł
„ II kat.	1.00 „
„ III kat.	0.85 „
gracownik	0.60 „
różna pomoc	od 0.40 „ wzwyż.

UWAGA: za gracownika uważa się robotnika, który zarabia zaprawę przynajmniej dla 10-ciu murarzy.

§ 4.

Wypłaty winny odbywać się raz na tydzień i to w sobotę, niezwłocznie po ukończeniu pracy.

§ 5.

W razie wykonywania na budowie robót, wchodzących w zakres pracy przedsiębiorcy przez podprzedsiębiorcę, przedsiębiorca odpowiada solidarnie z podprzedsiębiorcą za jego zo-

bowiązania wynikające z umowy o pracę, a to zgodnie z postanowieniami art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę robotników.

§ 6.

Przedsiębiorców budowlanych obowiązuje przestrzeganie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w myśl rozporządzenia Ministrów Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej z dnia 23 maja 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 329), a zwłaszcza urządzenie pomieszczeń na szatnie i jadalnie (izby wypoczynkowe).

§ 7.

Strony postanawiają układ niniejszy zarejestrować, a następnie popierać wniosek o nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej.

Pracodawcy:

(—) inż. Aleksander Goldwasser (—) inż. Leon Szelewicz
 (—) inż. Franciszek Roznarowicz (—) inż. Franciszek Skoryk
 (—) Bazyli Antoniow () Michał Bielski (—) Jan Szlaps
 (—) Włodzimierz Konopelski (—) Władysław Kuśnierz
 (—) Michał Majerczuk (—) inż. Salo Gerstman
 (—) Dmytro Prystupa (—) Eizig Herschdörfer
 (—) Stanisław Mazurek

Pracownicy:

Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego,
 Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce,
 Oddziały w Drohobyczu i Borysławiu:
 (—) Józef Tymkow (—) Aleksander Acedański
 (—) Marek Fałyk (—) Józef Szlus (—) Józef Sobko
 (—) Sebastian Kowalczyk (—) Michał Weretka
 (—) Józef Korciuk

układ zawarto w obecności:

(—) inż. Wasylyszyn
 inspektor pracy 51 obwodu

Rejestruję.

Nr rej. 66/1

Lwów, dnia 31 maja 1938 r.

Inspektor Pracy VIII Okręgu:

(—) inż. S. Zwoliński

180.

U M O W A

ustalająca warunki pracy i płacy robotników rolnych na rok służbowy 1938/39 na obszarze powiatów: cieszyńskiego i bielskiego.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Umowa niniejsza dotyczy z jednej strony wszystkich właścicieli i dzierżawców obszarów dworskich, utrzymujących stałych robotników na ordynariach, z drugiej zaś strony pracowników z normalną zdolnością do pracy: fornali, dziewczek i komorników.

Warunki pracy i płacy stangretów, woźniców, poganiaczy, stróżów, pastuchów stawowych, rzemieślników będą indywidualnie traktowane.

§ 2.

Rok służby rozpoczyna się 1 kwietnia 1938 r. a kończy się 31 marca 1939 r. Obie strony obowiązuje 3-miesięczne wypowiedzenie indywidualnej umowy pracy przed upływem terminu wygaśnięcia niniejszej umowy, a najpóźniej dnia 31 grudnia 1938 r. Robotnikowi, któremu wymówiono pracę, pracodawca obowiązany jest wydać przy wymówieniu zaświadczenie o zwolnieniu. Niewypowiedzenie umowy o pracę do dnia 31 grudnia 1938 r. włącznie oznacza zawarcie umowy na rok następny. Uchylenie się przez którąkolwiek ze stron od przyjęcia wypowiedzenia umowy o pracę teje nie przedłuża.

Zaświadczenie o zwolnieniu z pracy winno zawierać: imię i nazwisko pracownika, charakter jego pracy, czas i miejsce pracy, datę zwolnienia oraz podpis pracodawcy lub jego zastępcy.

Pracodawca może w wyjątkowych wypadkach w ciągu roku rozwiązać stosunek pracy z robotnikiem za kwartalnym wypowiedzeniem, uzyskawszy na to zgodę inspektora pracy.

§ 2a.

Pracodawca może wydalic pracownika natychmiast w następujących wypadkach:

- a) jeżeli nowoprzyjęty pracownik nie jest zdolny do zgodnej służby,
- b) jeżeli jest nałogowym pijakiem,
- c) jeżeli mimo upomnień źle się z bydłem obchodzi i źle było pielęgnuje,
- d) jeżeli służbę bez powodu opuścił i przez dłuższy czas obowiązki zaniedbuje,
- e) w razie gdy stał się winnym kradzieży albo gdy współpracowników i dalszą służbę pracodawcy namawia do kradzieży, nieuczciwości i niemoralnego życia lub wreszcie gdy sam kradnie,
- f) jeżeli mimo upomnień z ogniem lub światłem nieostrożnie się obchodzi,
- g) jeżeli rozkazów pracodawcy albo jego zastępcy stale nie wypełnia.

Do natychmiastowego rozwiązania stosunku służbowego uprawnia pracodawcę również aroganckie i obraźliwe zachowanie się pracownika wobec pracodawcy względnie wyznaczonych przez niego: przełożonych, zarządcy, urzędnika gospodarskiego, gazdy itp.

Pracownik ma prawo do natychmiastowego wystąpienia ze służby w następujących wypadkach:

- a) jeżeli udowodni, że ze szkodą dla swego zdrowia dłużej w służbie wytrzymać nie może,
- b) jeżeli pracodawca źle się z nim obchodzi, na czci go obraża lub dopuszcza się groźby karalnej,
- c) jeżeli pracodawca lub jego zastępca namawia go do czynów przeciw ustawie,
- d) w razie zmiany właściciela, z którego następcą pracownik się nie godził.

W wymienionych wypadkach natychmiastowego wydalenia lub opuszczenia pracy należy taki poszczególny wypadek zgłosić Inspektoratowi Pracy do rozpatrzenia.

§ 3.

Zatargi, wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcą a robotnikami, regulują Komisje Rozjemcze, bądź sądy państwowe według kompetencji.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno:

- 1) pracodawcom wstrzymywać świadczeń,
- 2) pracownikom przerywać pracy.

W wypadkach ciężkiego przewinienia pracodawca może wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem świadczenia w zbożu i gotówce, w razie jednak wygrania sporu przez robotnika pracodawca winien wstrzymane świadczenia wydać wraz z dodatkiem miesięcznym w wysokości $1\frac{1}{2}\%$ od wstrzymanej należności.

§ 4.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 90, poz. 706) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne niż warunki umowy niniejszej, są nieważne.

§ 5.

Pracodawca winien wydać bezpłatnie pracownikom książeczki obrachunkowe, zawierające kontrolę wydanej ordynarii i pensji, dokonanych potrąceń oraz spis powierzonych im inwentarzy. Książeczki winny być podpisane przez pracodawcę lub jego zastępcę oraz pracowników.

§ 6.

- 1) Przeciętny czas pracy w rolnictwie w ciągu roku ustala się na 9 godzin i 20 minut, przy czym rozkład godzin ustala się podług poniższej tabeli:

od 1 grudnia do 15 grudnia	7 i pół godzin,
od 16 grudnia do 15 stycznia	7 godzin,
od 16 stycznia do 31 stycznia	7 i pół godzin,
w lutym i listopadzie	8 godzin,
w marcu i październiku	9 godzin,
od kwietnia do 15 września	10 godzin,
od 16 września do 30 września	9 i pół godzin.
- 2) Robotnicy fornale mają być zwalniani przed południem o $\frac{1}{4}$ godziny wcześniej aniżeli inne kategorie robotników, a to dla koniecznego obrządku inwentarza.

- 3) Za początek i koniec pracy uważa się przyjście na miejsce względnie odejście z miejsca pracy.
- 4) W razie pilnej potrzeby powyższy podział rozpoczęcia i końca pracy oraz przerw jedzeniowych może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin pracy pozostała ta sama.
- 5) Na żądanie pracodawcy w razie pilnej potrzeby pracownicy są obowiązani do pracy poza wyżej określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem o 50% wyższym niż normalna płaca za godzinę.
- 6) Wypłata za pracę w godzinach nadliczbowych winna być dokonywana w terminach miesięcznych z dołu.
- 7) Samowolne i nieuzasadnione opuszczenie roboty podczas godzin pracy oraz niestawienie się do pracy jest niedopuszczalne.
Samowolne spóźnienie się jest niedopuszczalne i powoduje potrącenia jak w nadgodzinach.
- 8) Obrządek inwentarza odbywa się poza godzinami pracy bez specjalnej dopłaty. Wstawanie do obrządku inwentarza oraz naszykowanie wozów i narzędzi powinno mieć miejsce nie wcześniej niż na 2 godziny przed rozpoczęciem pracy.
- 9) Praca w dnie świąteczne może być wykonywana li tylko za obopólną zgodą i za wynagrodzeniem o 100% wyższym niż normalna płaca za godzinę.
- 10) W dnie ulewne i wyjątkowej nie pogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.
- 11) Płaca przy nawozach sztucznych winna być o 25% wyższa od normalnej płacy.

§ 7.

Stosunek wzajemny.

- 1) Pracodawców oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie pracowników i ściśle przestrzeganie warunków umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie przewidzianych świadczeń i płac.

Pracowników obowiązuje grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ściśle przestrzeganie zawartych umów, pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do największej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jako też dbałe i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym.

- 2) Delegat — mąż zaufania (przedstawiciel robotników) nie może być gorzej traktowany od innych pracowników.
- 3) Przynależenie robotnika do Związku Robotników Rolnych nie może być przez pracodawcę zabronione.

§ 8.

Warunki wynagrodzenia.

Ordynaria winny być wydawane kwartalnie z góry, zaś płaca miesięcznie z dołu. Wypłata pensji winna następować nie później jak 7-go następnego miesiąca. Zboże wydawane na ordynarię winno być zdrowe i dobrze oczyszczone, w gatunku, jaki posiada majątek.

- 1) Zasadnicza płaca dla fernali wynosi miesięcznie 21 zł;

ordynaria 1.100 kg zboża, w tym 300 kg pszenicy, 500 kg
rocznie: żyta, 300 kg jęczmienia;

nafta: 20 litrów nafty;

opał: 24 q węgla i 4 m przestrzenne drzewa rocznie;
węgiel rozumie się bez prochu;

pole: 14 arów 40 m² nawożonej i zoranej ziemi pod kartofle, do tego 400 kg gotowych ziemniaków dla żonatych, 200 kg dla niezonatych; przy wydaniu 18-tu arów ziemi odpada danie ziemniaków; ziemia pod ziemniaki wydana będzie przy rozpoczęciu sadzenia ziemniaków;

mleko: 1 litr mleka pełnego, nieodtłuszczonego dziennie, zaś w miesiącach: czerwiec, lipiec i sierpień — 1¹/₂ litra mleka dziennie.

Rodziny ordynariuszy, liczące 5 osób wzwyż, otrzymują dodatkowo 1 litr mleka po cenie 5 gr.

- 2) Zasadnicza płaca dla dziewczek wynosi miesięcznie 18 zł;
- ordynaria: 610 kg zboża rocznie, w tym 200 kg pszenicy, 280 kg żyta i 130 kg jęczmienia;
- nafta: 18 litrów nafty rocznie na ubikację; tam, gdzie dziewczki mieszkają w czeladniku, 12 litrów na osobę rocznie;
- opał: przy wspólnym mieszkaniu na ubikację 24 q węgla i 4 m przestrzenne drzewa; tam, gdzie dziewczka mieszka sama, 16 q węgla i 3 m przestrzenne drzewa;
- pole: 7 arów i 20 m² gnojonego i zoranego pola pod ziemniaki i 200 kg gotowych ziemniaków rocznie, zaś wdowa z rodziną otrzyma 400 kg ziemniaków rocznie;
- mleko: 1 litr mleka nieodtłuszczonego dziennie.

3) Płaca dla komorników:

- a) mężczyźni 16 gr na godzinę, do tego 1/2 kg zboża dziennie,
 - b) kobiety 14 gr na godzinę, do tego 1/4 kg zboża dziennie,
 - c) zboże należy wydawać miesięcznie,
 - d) komornik może sobie kupić 1 litr mleka dziennie po cenie 5 gr;
- opał: nie mniej jak 50% opału ordynariusza, najmniej jednak 6 m przestrzennych drzewa;
- pole: każdy komornik otrzyma 10 arów ziemi zoranej i nawożonej pod ziemniaki; o ile komornik posiada rodzinę ponad 5 osób, otrzyma na każdego następnego członka rodziny 2 ary ziemi więcej, o ile członkowie ci uczęszczają do pracy.

Komornicy za porozumieniem się z pracodawcą otrzymują konie do obrobienia wydzierżawionego pola od pracodawcy bezpłatnie.

Rodzina komornika winna dostarczyć 2 osoby do pracy.

§ 9.

Mieszkanie.

- 1) Mieszkanie pracownika musi się składać co najmniej z 1 izby z podłogą drewnianą oraz komory.
- 2) Izby winny być wytynkowane, ze szczelnymi drzwiami i oknami na zawiasach.
- 3) W oknach mają być całe szyby; w razie stłuczenia szyby pracownik zobowiązany jest wstawić ją w przeciągu 2 tygodni. Wapna niegaszonego do bielenia dostarcza pracodawca dwa razy w roku w ogólnej ilości 15 kg na mieszkanie. Podłogi mają być położone i piece doprowadzone do porządku przed 1 listopada każdego roku. Mieszkania mają być ze szczelnym dachem; tam, gdzie dachy są popsułe, muszą być naprawione w ciągu miesięcy letnich. W majątkach, gdzie woda zacieka do piwnic i mieszkań pracowników, winny być one zabezpieczone w ciągu lata od wody napływowej.

- 4) Pracodawcy winni dbać, aby otoczenie mieszkań pracowników było higieniczne. Obowiązuje wybrukowanie dostępu do studzien oraz zastąpienie zgniłych cembrzyn nowymi lub też zapewnienie pracownikom w inny sposób zdrowej i czystej wody do picia.

Zbiorniki na nawóz nie mogą znajdować się w bliższej odległości aniżeli 20 m od mieszkań służbowych.

Pracownicy mają składać nawóz ze swoich chlewów w przeznaczonym na ten cel miejscu.

W pobliżu mieszkań mają znajdować się zasłonięte ustępy w dostatecznej ilości, które pracownicy obowiązani są utrzymywać w czystości i porządku.

- 5) W majątkach, o ile tylko istnieje możliwość, pracodawcy są obowiązani do urządzenia kąpieli.
- 6) Pożądanym jest, aby pracodawcy mający w folwarkach elektryczność wprowadzili ją do mieszkań pracowników. Koszty prądu płaci pracownik. W tym wypadku pracownik otrzymuje ekwiwalent za naftę.
- 7) Pracownicy są obowiązani utrzymywać mieszkanie w porządku; trzymanie inwentarza w mieszkaniu jest stanowczo wzbronione. Służbie folwarcznej, gazdom, fornalom lub dziewczkom oraz komornikom nie wolno przy-
-

mować sublokatorów, chociażby nimi byli nawet i członkowie rodziny, pełnoletnie dzieci, zięciowe itp., którzy nie są zatrudnieni we folwarku, bez zgody i zezwolenia pracodawcy. Niezastosowanie się do zakazu pracodawcy pociąga za sobą natychmiastowe zwolnienie danego pracownika ze służby.

- 8) Pracownik otrzymuje pomieszczenie na ziemniaki i opał.

§ 10.

Ubezpieczenie.

1) Do czasu wprowadzenia ubezpieczeń pogrzebowych na wypadek śmierci pracownika żona lub dzieci zmarłego mają otrzymać przez $\frac{1}{4}$ roku pensję, połowę ordynarii, połowę ziemi pod ziemniaki i gotowych ziemniaków, jak również możliwość korzystania ze wszystkich innych świadczeń, przewidzianych w niniejszej umowie na równi z innymi pracownikami.

Na koszty pogrzebu otrzyma wdowa lub dzieci tytułem zapomogi 20 zł i trumnę zrobioną na miejscu lub w razie odmowy przyjęcia trumny równoważnik w gotówce.

2) Mieszkający razem członkowie rodziny zmarłego pracownika, korzystający z powyższej zapomogi, nie mogą chodzić do roboty poza obręb folwarku, jeżeli przed śmiercią ordynariusza stale się do niej nie zobowiązali i jeżeli pracodawca daje im zatrudnienie. Wynagrodzenie członków rodziny zmarłego ordynariusza nie może być niższe od cen obowiązujących w folwarku dla danej kategorii robotników.

3) Na wypadek śmierci żony pracownika, otrzyma on tytułem zapomogi 10 zł, zaś na wypadek śmierci dziecka 5 zł. We wszystkich powyższych wypadkach otrzyma także trumnę zrobioną na miejscu lub w razie odmowy przyjęcia trumny równoważnik w gotówce.

4) Na wypadek kalectwa lub śmierci robotnika spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem przy pracy pracownik, ewentualnie jego rodzina, korzysta z pełnych świadczeń przewidzianych w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

5) Do czasu wprowadzenia ustawowego ubezpieczenia na starość pracodawcom nie wolno zwalniać ordynariuszy, którzy przepracowali na dobro pracodawcy lub danego gospodarstwa przez 35 lat i stracili częściową lub całkowitą zdolność do pracy z tytułu starości.

6) Ordynariusze objęci punktem poprzedzającym obowiązani są do wykonywania swych obowiązków w granicach swej zdolności do pracy pomimo przepracowanych 35 lat.

7) W wypadku stwierdzonej zupełnej niezdolności do pracy z powodu starości, ordynariusz nie jest zobowiązany do pracy i w tym wypadku świadczenia jego mogą być obniżone, jednak nie niżej, niż do połowy świadczeń ordynariuszy.

8) Udowodnienie zupełnej niezdolności do pracy lub jej zmniejszenia należy do obowiązków pracownika.

9) Rezerwistom ordynariuszom, powołanym na ćwiczenia, wydaje się świadczenia zgodnie z obowiązującymi w tej mierze ustawami i nie uważa się tego za przerwę w pracy.

10) W razie choroby pracownika należą się temuż świadczenia po myśli ustawy o ubezpieczeniu społecznym z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396).

§ 11.

Urlopy.

Pracownikowi należy się 4 dni urlopu w dni nieświęteczne bez potrącenia świadczeń. Pracownik może zażądać w ciągu zimy urlopu nieprzerwanego do 2 dni, przy tym jednocześnie nie więcej niż jeden z folwarku.

Wybór dni odbywa się w porozumieniu z pracodawcą z wyjątkiem wyjazdów, spowodowanych wezwaniem pisemnym związków zawodowych, w tych bowiem wypadkach pracodawca winien jest zgodzić się na zaproponowany dzień urlopu.

W czasie pilnych robót, jak siewy, żniwa, sianokosy i kopanie, urlopy mogą być wydawane w wypadkach wyjątkowo pilnych.

Wyjazdy na skutek wezwania urzędów państwowych nie są wliczane do urlopów.

Odchodzącemu robotnikowi należy się oprócz tego 6 dni wolnych na wyszukanie pracy.

§ 12.

Strawne.

Pracownikowi wysłanemu w drogę należy się tytułem strawnego za dobę 2 zł, za obiad — 1 zł, za śniadanie i kolację — po 50 gr.

Całą dobę liczy się od 16 godziny wzwyczaj.

Opóźnienie posiłku o 2 godziny nie pociąga za sobą wypłaty strawnego. W drodze godziny pracy nie obowiązują.

§ 13.

Furmanki.

1) Pracownicy otrzymają:

- a) zbiorową furmankę do jednego z najbliższych młynów w celu przemiału zboża i przewozu mąki na koszt pracodawcy,
- b) do zwózki w dniu powszednie swoich produktów rolnych, wyprodukowanych w tymże folwarku,
- c) po księdza — z chrztem, ślubem, pogrzebem.

2) Fornalowi jadącemu wyślaną w interesie pracowników furmanką w dni powszednie czy to w świąteczne nie należy się żadne dodatkowe wynagrodzenie, jak też za kolejne wyjazdy w dni świąteczne po lekarza, do kościoła itp.

3) Pracownicy otrzymują furmankę po lekarza, akuszerkę, na przewóz do szpitala i ze szpitala oraz wspólną furmankę raz na kwartał do najbliższego miasta.

Przewodniczący:

(—) *Paweł Cienciąła*
podinspektor pracy

P r a c o d a w c y:

Związek Ziemiaków:

(—) *Z. Bosowski* (—) *inż. J. Szczerbowski* (—) *G. Suchanek*

P r a c o w n i c y:

Związek Zawodowy Robotników Rolnych Rzeczypospolitej
Polskiej, Oddział Bielsko:

(—) *Rudolf Żertka* (—) *Jan Grabiec*
(—) *Karol Moczala* (—) *Jan Kłóska*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPLATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 102057. 19.X.1938. 800.